

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
1	PT001	พันงู	พันงู	<i>Achyranthes aspera</i> L. วงศ์ AMARANTHACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับ ตั้งฉาก ดอกช่อ สีแดงหรือม่วง กลีบ ดอกสีขาว	ทั้งต้น ยาระบาย แก้ปวดท้อง ใบ และเกิดฟอง ขับปัสสาวะ ทำให้อาเจียน เมื่อกดทำให้ อาเจียน กิ ด ฟอง ขับปัสสาวะ ทำให้อาเจียน เมื่อกดให้อาเจียน	ราก ขับปัสสาวะ ทั้ง 5 ขับปัสสาวะ แก้ขัดเบา รักษานิว รักษาโรคผิวหนัง ทวาร รักษาโรคซิฟิลิส รักษาโรคในช่องท้อง แก้ เจ็บปวดหน้าอก แก้ฟก ช้ำภายใน แก้ปวดในข้อ แก้ไขข้ออักเสบ
2	PT002	กะเจียน	กะเจียน	<i>Hubera cerasoides</i> (Roxb.) Chaowasku วงศ์ ANNONACEAE	ST	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับระนาบเดียว ดอกเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม 2-3 ดอก สี เขียวอมเหลือง ผลกลุ่ม มีหลายผล ย่อยรวมเป็นช่อ ผลย่อยรูปไข่ เมื่อสุก สีแดง	รากและต้นตำแก้พิษงู แมงป่อง สัตว์มีพิษ	ราก แก้กระษัย (อาการ ป่วยที่เกิดจากหลาย สาเหตุทำให้ร่างกายเสื่อม โทรม ชูบผอม โลหิตจาง ปวดเมื่อย คุมกำเนิด บำรุงกำลังสำหรับบุรุษ แก้ไข้
3	PT003	ไข่เต่า	กล้วยเต่า	<i>Polyalthia debilis</i> (Pierre) Finet & Gagnep.	S	ไม้พุ่ม ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบ เดียวกัน ดอกสีเขียวอมเหลือง ออกที่ ซอกใบ ผลสด ค่อนข้างกลม มีขน	รากหรือต้นกินสดหรือต้มน้ำดื่ม แก้ปวดท้องผลกินได้ ยอดอ่อนกิน โดยต้มจมน้ำพริก	ราก แก้กัวร้อน แก้ไข้ แก่ ตานขาง รักษาวัณโรค รากหรือลำต้น แก้ปวด

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
				วงศ์ ANNONACEAE		อ่อนนุ่มปกคลุม เมื่อสุกสีน้ำตาลอมเหลือง มีรสหวาน		ท้อง ผลสุก รับประทานได้
4	PT004	สาบเสือ	สาบเสือ	<i>Chromolaena odorata</i> (L.) R. M. King & H. Rob. วงศ์ ASTERACEAE	ExH	ไม้พุ่ม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ขอบใบจัก ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง สีขาวหรือขาวแกมม่วง ผลแห้งไม่แตก	ใบนำมาตำผสมปูนพอกห้ามเลือด รากนำมาผสมรากมะนาวและรากย่านางรักษาไข้ป่า รากใช้เป็นยาแก้โรคกระเพาะ ใบรักษาโรคริดสีดวงทวาร	ลำต้น แก้ปวดท้อง ท้องเฟ้อ แก้นมคัด แก้บวม ดูดหนอง ใบ รักษาแผลสด ห้ามเลือด แก้กตา ฟาง ตาและ รักษา ริดสีดวงทวารหนัก ดอก แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก้ อ่อนเพลีย บำรุงหัวใจ และแก้ไข้
5	PT005	หมอน้อย	หมอน้อย	<i>Vernonia cinerea</i> (L.) Less. วงศ์ COMPOSITAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงเวียน ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกแน่นที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีม่วง	สารสำคัญ ในต้น ใบ และราก ของมีสารสำคัญ คือ Sodium nitrate ทำให้ลิ้นชาช่วยลดอาการอยากสูบบุหรี่ ลำต้นแห้งต้มกินเป็นยาแก้ไข้ ปวดท้อง ท้องอืดเฟ้อ ตำละเอียดดูดหนอง เมล็ดแห้งเป็น	ทั้ง 5 รักษาแผลสด แผลเรื้อรัง ห้ามเลือด แก้ไข้ แก้ไอ แก้ปวดท้อง ใบ ตำพอกปิดแผล รักษากลากเกลื้อน เรื้อนทวาร

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ยาขับพยาธิเส้นด้าย รากแก้ไอ เรื้อรัง	
6	PT006	แจง	แจง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax วงศ์ CAPPARACEAE	T	ไม้ต้น ใบประกอบแบบนิ้วมือ มี 1- 5 ใบย่อย ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ หรือปลายกิ่ง หรือดอกเดี่ยวออกที่ ซอกใบ ไม่มีกลีบดอก ผลสด รูปรี หรือกลม เมื่อสุกสีเหลืองเข้ม	รากปรุงรสปวดเป็นยา บำรุงกำลัง แก้ปัสสาวะพิการ แก้กระษัย ปวดเมื่อย ขับปัสสาวะนำมา ต้มเอาใอน้ำอบแก้บวมเปลือก ราก และใบ ต้มน้ำดื่มแก้ดีซ่าน ใบ และยอด ตำใช้สีฟัน แก้แฉะ กินฟันทำให้ฟันทน และแก้ไข้ เปลือกบำรุงกำลัง แก้หน้ามืดตา ฟาง แก้ปัสสาวะพิการ แก้ กระษัยปวดเมื่อยตามร่างกาย และเปลือกไม้ ราก ต้มอาบอบ กิน แก้ลมพอกแก้ลมพาต ยอด อ่อนผสมเกลือ รักษาโรค รำมะนาด แก้ปวดฟัน แก่นแก้	ราก บำรุงกำลัง ขับ ปัสสาวะ แก้ปวดเมื่อย แก้ปัสสาวะพิการ แก้ กระษัย ราก เปลือก และใบ แก้ดีซ่าน แก้ อาการหน้ามืด แก้ตา ฟาง แก้ไข้มาลาเรีย ลำ ต้น แก้ปวดหลัง บำรุง ธาตุ ใบและยอด แก้ แฉะกินฟัน แก้ไข้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ใช้ตัวร้อนใช้ทั้งห้าแก้ไข้จับสัน แก้ดีพิการ แก้ร้อนในกระหาย น้ำ สารออกฤทธิ์ ที่พบ Chemiebase	
7	PT007	สร้อยทอง ทราย	สร้อยทอง ทราย	<i>Polycarpha corymbosa</i> (L.) Lam. วงศ์ CARYOPHYLLACEAE	H	ต้นสร้อยทองทราย จัดเป็นพรรณ ไม้ล้มลุก อายุปีเดียว ลำต้นมี ลักษณะตั้งตรง แตกแขนงที่โคนต้น มีความสูงได้ประมาณ ๑๐-๓๐ เซนติเมตร แตกกิ่งก้านสาขามาก ตามลำต้นและกิ่งก้านมีขนนุ่มขึ้น ปกคลุมอยู่ ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด จัดเป็นพรรณไม้กลางแจ้ง ซึ่งเป็น วัชพืชชนิดหนึ่งที่มักขึ้นอยู่ริมสอง ข้างทาง ตามไร่สวน และตามป่า เต็งรัง	ใช้ทั้งต้นนำมาต้มกับน้ำดื่มเป็น ยาอายุวัฒนะและเป็นยาบำรุง ร่างกาย และทั้งต้นใช้ต้มกับน้ำ ดื่มเป็นยาแก้ไข้และใช้เป็นยาทา ภายนอกหรือใช้กินเป็นยารักษา เมื่อถูกงูพิษกัดส่วนใบใช้ผสมกับ น้ำตาลทำเป็นยารักษาโรคดี ซ่านได้ทั้งยังนำมาตำใช้เป็นยา พอกรักษาฝีพอกแผลอักเสบ บวม	ใบ พอกฝี รักษาแผล อักเสบบวม แผลที่ถูก สัตว์กัดต่อย แก้ดีซ่าน ดอก สมานแผล บรรเทาอาการบวมและ ปวด ทั้งต้น แก้พิษงูกัด
8	PT008	โลดทะนง	โลดทะนง แดง	<i>Trigonostemon reidioides</i> (Kurz) Craib	US	ไม้พุ่ม ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาว ชมพู หรือม่วง ผลมี 3 พู รูปค่อนข้างกลม	รากทำให้อาเจียนถอนพิษคน กินยาเบื่อ เม้าพิษ แก้พิษงู แก้ เสมหะเป็นพิษ (เสมหะหรืออุ	ราก แก้พิษงู ทำให้อาเจียนเพื่อถอนพิษคน กินยาเบื่อ เม้าพิษเห็ด

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
				วงศ์ EUPHORBIACEAE			จาระแก้วโรค เป็นยาระบาย ฝนเกลือฝี หรือดูดหนองถ้าฝี แตกแก้ ฟกช้ำ เคล็ด บวม รับประทานแก้พิษงูฝนทาแก้ฟก ช้ำ เคล็ดขัดยอก	หรือหอย แก้วเสมหะเป็น พิษ แก้วหืด แก้วฟกช้ำ เคล็ด บวม เป็นยา ระบาย
9	PT009	แมงลักคา	แมงลัก คา	<i>Hyptis suaveolens</i> (L.) Poit. วงศ์ LAMIACEAE	S	ไม้พุ่ม มีกลิ่นฉุน ใบเดี่ยว เรียงตรง ข้าม ดอกช่อ ออกที่ซอกใบและ ปลายกิ่ง กลีบดอกสีม่วงอ่อน ผล แห้งไม่แตก รูปรี แบน สีดำ	ใบ ใช้ชงน้ำดื่มเป็นยาลดไข้ แก้ ปวดท้องยอดอ่อนขับเหงื่อ ขับ น้ำนม แก้วหวัด ใบและปลาย ยอด รักษาโรคผิวหนัง แต่งกลิ่น อาหารแก้ชักกระตุก แก้ปวดข้อ ราก ต้มน้ำดื่มเป็นยาเจริญ อาหาร ขับระดูหรือเคี้ยวดับ กลิ่นปากทั้งต้น ตำพอกแก้โรค ผิวหนัง แก้ปวดท้อง ยาขงจาก ต้นใช้ขับเหงื่อในคนที่เป้นหวัด ใช้ไล่แมลงกึ่งและใบ ทูบวางใน เล้าไก่สำหรับไล่ไรไก่ ไส้แมลง	ราก ขับระดู เคี้ยวดับ กลิ่นปาก กึ่งและใบ ทูบ วางในเล้าไก่ไรไก่ ใบ ปลายยอด แก้อาการชัก กระตุก แก้วโรคปวดข้อ ทั้ง 5 ยาพอกแก้ปวด ท้อง ใช้ไล่แมลง

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
10	PT0010	มะกล่ำตาหนู	มะกล่ำ ตาหนู	<i>Abrus precatorius</i> L. วงศ์ FABACEAE	C	ไม้เถา ใบประกอบแบบขนนกปลาย คู่ ดอกสีชมพู ผลเป็นฝักแบน เมล็ด สีแดง มีจุดดำ	ราก ขับเสมหะ แก้เสียงแหง ดื่มน้ำแก้ไอและหวัดพบว่าใบมีสาร หวานชื่อ abrusosides ซึ่งม ีความหวานมากกว่าน้ำตาล ทราย 30 – 100 เท่า และไม่มี พิษเมล็ดมีสารพิษชื่อ abrin ถ้า กลืนทั้งเมล็ดไม่มีพิษเพราะ เปลือกแข็งไม่ถูกย่อยในทางเดิน อาหาร แต่ถ้าขบเมล็ดให้แตกและกิน เ พ ย ง 1 – 2 เมล็ด มีพิษถึงตายได้	ราก แก้สะอึก แก้ไอ ขับ เสมหะ แก้เสียงแหง ขับ ปัสสาวะ แก้ตับอักเสบ แก้หลอดลมอักเสบ ลำ ต้น แก้ไอและแก้ไข้เพื่อ ชาง ใบ พบสารให้ความ หวานสูง แก้เจ็บคอ เมล็ด ใช้ภายนอก รักษา โรคผิวหนัง กลาก เกลื้อน หิด และเป็นยา ฆ่าแมลง
11	PT011	ฉัตรพระ อินทร์	ฉัตรพระ อินทร์	<i>Leonotis nepetifolia</i> (L.) R. Br. วงศ์ LAMIACEAE	ExH	ไม้ล้มลุกฤดูเดียว ลำต้นและกิ่งก้าน เป็นร่องลึก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ขอบใบหยักมนแกมฟันเลื่อย ดอก ช่อ ออกที่ซอกใบ สีส้ม ผลแห้ง รูป ขอบขนานแกมไข่กลับ สีดำหม่น	ป ระ จ ำ เ ตี อ น ส ต ร ี แก ้ ประจำเดือนไม่ปกติ ทั้งต้น รส ขม เป็นยาแก้ไข้ป่า เป็นยาขับ แก้โรคปวดบวมตามข้อเป็นยา บำรุง ตำพอกแก้แผลอักเสบ	ราก แก้อาการเต้านม คัด ใบ ลดไข้ เป็นยา บำรุง ดอกตูม รักษา แผลพุพองเนื่องจากถูก ของร้อน แก้คัน แก้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ดอก รสขมเย็น เผลแล้วใช้ชี้เข้า ทาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แผล พุพองเนื่องจากถูกของร้อน แก่ คัน แก้กกลากเกลื้อน ผิวน้ำ อักเสบ เมล็ด รสขม มีฤทธิ์ อ่อนๆในการบำบัดใช้จับสัน ราก ตำพอกทรวงอก แก้อาการ เต้านมคัด ต้น น้ำต้มเป็นยาขับ เหงื่อ ขับระดู ลดไข้ ยาระบาย	กลากเกลื้อน ทั้ง 5 แก่ ปวดขา
12	PT012	แสลงพัน	แสลงพัน เถา	<i>Lysiphyllum binatum</i> (Blanco) de Wit วงศ์ FABACEAE	C	ไม้เถาสูงประมาณ ๕ เมตร ลำต้น กลมเปลือกสีเทา ใบ ใบแฉกกลางรูป ผีเสื้อ คล้ายใบชงโค แต่ตรงบริเวณ แฉกตัดตรงไม่โค้ง ปลายใบแหลม ใบ ยาว ๑๕ เซนติเมตร ดอก เป็นช่อ ก้านช่อดอกยาว ๓-๑๐ เซนติเมตร กลีบดอกเชื่อมติดกัน ที่โคนเป็น หลอดสีเขียวอ่อน กลีบเลี้ยงมีขีดแดง	เถา มีรสเบื่อเมา ต้มหรือตำกิน <i>Bauhinia pulla</i> เป็นยาแก้พิษ ทั้งปวง เมล็ดถ่ายพยาธิ	เถา ฟอกโลหิตระดู กระจายโลหิตที่เป็นลิ่ม เป็นก้อนให้ละลาย และ เดินสะดวก บำรุงโลหิต แก้ท้องเสีย แก้ผื่น คันตามผิวหนัง

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						ตามยาวออกที่ปลายยอด ผล รูป กระสวย สีเขียวอ่อน แตกได้		
13	PT013	คูน	ราช พฤกษ์	<i>Cassia fistula</i> L. วงศ์ FABACEAE	T	ไม้ต้น ใบประกอบแบบขนนกปลาย คู่ ดอกเป็นช่อห้อยลง สีเหลืองสด ผลเป็นฝัก ทรงกลม	ฝักแก่ เนื้อสีน้ำตาลดำและขึ้น ตลอดเวลา มีรสหวาน สามารถใช้ เป็นยาระบายได้ นอกจากนั้น ฝัก แก่ยังมีสารที่ออกฤทธิ์ต่อระบบ ประสาทของแมลง เมื่อนำฝักมา บดผสมน้ำแช่ทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ วันสารละลายที่กรองได้สามารถ ฉีดพ่นกำจัดแมลงและหนอนใน แปลงผักได้ ฝักแก่ใช้เป็นเชื้อเพลิง ในการหุงต้มด้วยเตาเศรษฐกิจ มี ขนาดที่พอเหมาะ ไม่ต้องผ่า เลื่อย หรือตัด เนื้อของฝักแก่ใช้แทน	เปลือก ทำให้เกิดลมแบ่ง ในการคลอดบุตร แก่น ขับพยาธิไส้เดือน กินกับ หมาก ใบ เป็นยาระบาย ขับพยาธิ ดอก แก้วใช้ รักษาแผลเรื้อรัง เนื้อใน ฝัก เป็นยาระบาย แก้ว ท้องผูก ขับเสมหะ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							กากน้ำตาลในการทำหัว เชื้อจุลินทรีย์และจุลินทรีย์ขยาย	
14	PT014	หิงเม่นฝอย	หิงเม่น	<i>Crotalaria pallida</i> Aiton วงศ์ FABACEAE	ExH	ลำต้นสีเขียวออกเหลือง เปลือก ด้านนอกเหนียว มีกลิ่นเหม็นเขียว ใบเดี่ยว ดอกช่อ ดอกย่อยสีเหลือง ลักษณะแบบดอกถั่ว ผลเดี่ยวเป็น ฝักกลม ปลายแหลมยื่นไปด้านหนึ่ง ผลแห้ง อ่อนสีเขียว แก่น้ำตาล แตกตามตะเข็บ	รากต้มน้ำดื่ม แก้วร้อนใน	แก้วร้อนในขับเหงื่อ แก้ ไข้แก้พิษฝี

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
15	PT015	มะค่าแต้	มะค่าแต้	<i>Sindora siamensis</i> Teijsm. & Miq. var. <i>siamensis</i> วงศ์ FABACEAE	T	ไม้ต้น ใบประกอบแบบขนนกปลาย คู่ ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่งหรือที่ ซอกใบ กลีบดอกสีเหลืองแดง ผล เป็นฝักแบน รูปไข่ มีหนาม	เปลือกใช้ต้มแก้ซาง แก้ลมเป็น ฝ้าปุมที่เปลือกมีรสเมาเบื่อ ใช้ ต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้พยาธิวน เมล็ดมีรสเมาเบื่อสุ่มเป็นยาขับ พยาธิ เช่น กันปุมที่เปลือกนำมา ตำรมให้หัวริดสีดวงทวารหนัก ฝ่อได้ส่วนเมล็ดมีรสเบื่อขม ทำ ให้ริดสีดวงทวารแห้ง และราก ถั่วแปบช้าง นำมาต้มกับน้ำดื่ม เป็นยาแก้ไอสุกอีใส ผล, ปุม เปลือก, เมล็ดใช้เป็นยาแก้โรค ผิวหนัง	เปลือก แก้ซางและแก้ ไอสุกอีใส ปุม รักษาโรค ผิวหนัง รักษาริดสีดวง ทวาร ขับพยาธิ เมล็ด รักษาโรคผิวหนัง ขับ พยาธิ
16	PT016	หางกระรอก	หญ้าหาง อัน	<i>Uraria</i> <i>lagopodioides</i> (L.) Desv. ex DC. วงศ์ FABACEAE	US	เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นกิ่งตั้งสูง ๑๖.๗-๔๐.๙ เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้น ๒.๔-๖.๕ มิลลิเมตร ใบประกอบมีใบย่อย ๑ ใบ และ ๓ ใบ เรียงสลับมีรูปร่างใบ ย่อยแตกต่างกันตั้งแต่ รูป ทรงกลม	ราก ผสมรากกลบหนู ราก กา สาม ปีกใหญ่รากกาสามปีกเล็ก และรากโมกมัน ต้มน้ำดื่ม แก้ อาการทางประสาท ฝนน้ำปูน ใสทารักษาฝีทั้งต้น ผสมหัวยา	ราก แก้อาการทาง ประสาท รักษาฝี ทั้ง 5 แก้ปวดเมื่อย

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						(globose) รูปไข่ (ovate)รูปรี (elliptic) หน้าใบมีขนสั้นๆตามขอบใบน้อยมาก หลังใบมีขนสั้นจำนวนมาก	ข้าวเย็น ต้มน้ำดื่ม แก้ปวดเมื่อยราก รสจืด ฝนกับสุราหรือน้ำมะนาวรับประทาน และทาแก้พิษงู พิษขบกัด	
17	PT017	หญ้าขัดใบยาว	หญ้าขัดใบยาว	<i>Sida acuta</i> Burm. f. วงศ์ MALVACEAE	H	ไม้ล้มลุก ลำต้นตรง สูง ๑-๒ ม. ตามกิ่งมีขนนุ่มหรือค่อนข้างเกลี้ยง ใบ เดี่ยว เรียงเวียนห่าง รูปใบหอก ขอบใบจักฟันเลื่อย ผิวใบมีขนรูปดาวประปราย หรือเกลี้ยงทั้ง ๒ ด้าน ดอก สีเหลือง ออกเดี่ยว หรือคู่ตามง่ามใบก้านดอกยาว ๔-๑๒ มม. มีขน มีข้อต่ออยู่กลางก้าน กลีบเลี้ยงโคนติดกันเป็นรูปถ้วยตื้นๆ ยาวประมาณ ๖ มม. ปลายแยก ๕ แฉก ปลายแฉกเรียวแหลม ดอกบานกว้าง ๘-๑๐ มม. กลีบดอกรูปไข่กลับ ปลายกลีบกลมโคนสอบแคบ ยาว ๖-๗ มม	รากต้มน้ำดื่ม ขับปัสสาวะ รักษานิ่วในกระเพาะปัสสาวะ แก้ท้องผูกใบตำแล้วคั้นน้ำทาหรือพอกฝี ฝี	ราก ขับปัสสาวะ รักษาโรคทางเดินปัสสาวะ แก้ท้องผูก ใบ แก้ฝี สิว ตุ่มหนอง ตัน รักษาอาการของก้ามเนื้อเรียบ ทั้งต้น แก้พิษปวดบวม แก้หวัด แก้ต่อมน้ำนมอักเสบ แก้บิด และแก้ลำไส้อักเสบ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
18	PT018	ย่านาง	เถา ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels วงศ์ MENISPERMACEAE	C	ไม้เถา ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ แยกเพศต่างต้น ผลสด รูปกลม เมื่อ สุกสีแดง	รากของย่านาง นิยมนำมาใช้ เพื่อแก้อาการไข้ทุกชนิดไม่ว่า จะเป็นไข้พิษ ไข้เหนือ ไข้หัดไข้ ฝีดาษ ไข้กาฬ หรือ ไข้ทับระดู และอาการเบื่อเมา นอกจากนี้ รากของย่านางยังเป็นหนึ่งใน ส่วนประกอบของตำรับยา เบญจโลกวิเชียร หรือยา 5 ราก หรือแก้วห้าดวง ซึ่งกระทรวง สาธารณสุขประกาศ ใช้ในบัญชียา สมุนไพร โดยยาดังกล่าวเป็น สามารถรักษาโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในขณะ เริ่มแรกได้ โดยนำรากแห้งต้ม กับน้ำครึ่งละ 1 กำมือ แล้วดื่ม ก่อนอาหาร วันละ 3 ครั้ง	ราก แก้พิษเบื่อเมา แก้ เมาเหล้า และแก้ไข้ ใบ แก้ฝีดาษ แก้ไข้ เถา ถอนพิษผิดสำแดง แก้ ไข้ตัวร้อน แก้ไข้พิษ ไข้ กลับไข้ซ้ำ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
19	PT019	น้ำใจใคร่	น้ำใจใคร่	<i>Olax psittacorum</i> (Willd.) Vahl วงศ์ OLACACEAE	ScanS	ไม้พุ่มรอเลื้อย ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ สีขาว ผลสด รูปไข่ เมื่อสุกสีส้มอ่อน ๆ	เปลือกต้นมีรสฝาดร้อน ใช้ต้ม กับน้ำดื่ม เป็นยาชูกำลังหรือ บ ำ ร ู ง ก ำ ลั ง เนื้อไม้มีรสฝาดเย็น ใช้ต้มกับ น้ำดื่มเป็นยาคุม	ลำต้น ต้มน้ำดื่ม แก้ไต พิการ ยอดอ่อน ลวก เป็นผักจิ้ม ผลอ่อน รับประทานได้
20	PT020	ดอกผักเบี้ย	ผักเบี้ยใหญ่	<i>Portulaca oleracea</i> L. วงศ์ PORTULACACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามหรือ เวียนรอบต้น ดอกสีเหลือง ผลกลม	ส่วนที่ใช้และประโยชน์ บวม แผลถูกความร้อนลวก แผลฟก ช้ำ ที่เกิดจากการกระทบ กระแทกผื่นคันที่เกิดจาก ความชื้น และบาดแผลจาก ของมีคมบาด	ใบ แก้ไอแห้ง แก้ขัดเบา แก้กระหายน้ำ รักษา แผลอักเสบบวม เมล็ด ขับพยาธิ ทั้ง 5 แก้ว เหงือกบวม แก้เจ็บคอ แก้ไอ ขับเสมหะ แก้ เลือดออกตามไรฟัน แก้ บิดถ่ายเป็นเลือด แก้ หนองใน รักษาริดสีดวง ทวาร รักษาแผลเรื้อรัง

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
21	PT021	ตานเลี่ยน	ตานเลี่ยน	<i>Xantolis burmanica</i> (Collett & Hemsl.) P. Royen วงศ์ SAPOTACEAE	ST	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ถึงขนาดกลาง สูงประมาณ ๗ - ๘ เมตร ลำตรง เปล้าตรงมักแตกกิ่งต่ำ เปลือกสีเทา ปนน้ำตาล ผิวเรียบ หรือแตกเป็น สะเก็ดเล็กๆ(ม)เปลือกมันค่อนข้าง เทาสีน้ำตาลอ่อน เรือนยอดรูป กรวยหรือเป็นพุ่มกลม ทึบ กิ่งอ่อน มีช่องระบายอากาศมากและมีป็นสี น้ำตาลแดงทั่วไปใบเดี่ยว ติดเรียง สลับสองข้างของกิ่ง	เปลือกไม้และเนื้อไม้ แก้เสมหะ แก้อุจจาระพิการ แก้ตานซาง ราก แก้ธาตุพิการ ระบายท้อง ปวดท้อง	รากแก้ท้องร่วง แก้ตับ พิการ บำรุงตับ บำรุง ธาตุ แก้วริดสีดวงต่างๆ แก้บิดมูกเลือดเปลือก บำรุงธาตุ บำรุงกำลัง ขับผายลมบำรุงโลหิต เป็นยาคุมธาตุสมาน แผล แก้อุจจาระร่วง ดอก แก้พิษกาฬ พิษไข้ ตัวร้อนใบ แก้พิษกาฬ แก้พิษอักเสบจากหัว กาฬแก้โรคผิวหนัง ผื่น คันแก้ริดสีดวงจมูก รักษามะเร็งลามลูก แก้ บิดปวดเบ่ง แก้เสมหะ เป็นพิษ แก้ลงท้องกัด เสมหะ แก้น้ำลาย

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
								เหนียว ฟอกโลหิต แก้ เลือดออกตามไรฟัน เมลิ็ด แก้วริดสีดวงทวาร แก้พยาธิผิวหนัง แก้โรค ผิวหนัง ใช้เปื้อปลา
22	PT022	ผักหอมฮ่อป่า	ผักหอม ฮ่อป่า	<i>Lindernia ciliata</i> Pennell วงศ์ SCROPHULARIACEAE	H	ลำต้นแตกกิ่งก้านทอดไปตาม พื้นดิน ใบ เป็นใบเดี่ยว รูปไข่ ปลาย มน ขอบใบจักแหลม ติดเรียงตรง ข้ามกัน ไม่มีก้านใบ ดอก ออกเป็น ช่อแบบช่อ	ใบ ใช้เป็นยาให้เด็กแรกเกิดทำ ความสะอาดผิวหนัง	ต้น มีสรรพคุณแก้ บวม เหน็บชา หอบหืด ไอ.
23	PT023	ขี้ائن	ขี้ائن	<i>Urena rigida</i> Wall. ex Mast. วงศ์ MALVACEAE	US	ไม้พุ่ม ทอดเลื้อยไปตามพื้นดิน ใบ เดี่ยว เรียงเวียน ดอกช่อกระจุก กลีบดอกสีม่วงแกมชมพูหรือแดง ออกที่ซอกใบ ผลแห้งแตก มีขน	เนื้อไม้ มีรสขมเล็กน้อย เปื้อ เมาพญามือเหล็กแก้ไข้เมาทุก ชนิด แก้คัน พญามูลเหล็ก เมลิ็ดและเปลือก รักษา อหิวาตกโรค บำรุงเลือด แก่น บดรวมกับฟ้าทะลายโจร เถา บอระเพ็ด รากหนอนตายหยาก และผิวมะกรูด ผสมน้ำผึ้ง ปั่น	ราก ต้มน้ำให้สตรี ระหวางอยู่ไฟหลัง คลอดดื่มบำรุงโลหิต

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							เป็นลูกกลอน กินครั้งละ 2 เม็ด เช้า-เย็น แก้กเบาหวาน ใบ ตำ แก้ฟกช้ำ	
24	PT024	พญามือเหล็ก	พญามือ เหล็ก	<i>Strychnos ignatii</i> Berg วงศ์ STRYCHNACEAE	S/ST	เนื้อไม้ มีรสขมเล็กน้อย เปลือกพญามือเหล็ก เมา แก้ไข้ทุกชนิด แก้คัน พญามูลเหล็ก เมล็ดและเปลือก รักษาอหิวาตกโรค บำรุงเลือด แก่น บดรวมกับฟ้าทะลายโจร เถาบอระเพ็ด รากหนอนตายหยากและผิวมะกรูด ผสมน้ำผึ้ง ปั่นเป็นลูกกลอน กินครั้งละ 2 เม็ด เช้า-เย็น แก้กเบาหวาน ใบ ตำแก้ฟกช้ำบวม	เปลือกเม่า เมล็ดและเปลือกรักษาอหิวาตกโรค บำรุงเลือด แก่น บดรวมกับฟ้าทะลายโจร เถาบอระเพ็ด รากหนอนตายหยากและผิวมะกรูด ผสมน้ำผึ้ง ปั่นเป็นลูกกลอน กินครั้งละ 2 เม็ด เช้า-เย็น แก้กเบาหวาน ใบ ตำแก้ฟกช้ำบวม	ราก แก้ไข้เรื้อรัง แก้ไข้มาลาเรีย ใบ แก้ฟกบวม แก่น แก้ไข้ตัวร้อน แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้กระษัย รักษาโรคผิวหนัง ทวารหนัก แก้รังแค เมล็ด แก้อหิวาตกโรค บำรุงกำหนด ใช้เปลือกและสุนัข
25	PT025	จ้าว	จ้าว	<i>Bombax ceiba</i> L. วงศ์ MALVACEAE	T	ไม้ต้น ผลัดใบ ลำต้นมีหนาม ใบประกอบแบบนิ้วมือ มี 5 ใบย่อย ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง สีแดงหรือเหลือง ผลแห้งแตก	เป็นยาดีร้อยแปด ราก ใช้เป็นยาบำรุงร่างกาย เป็นยาถอนพิษ รักษาโรคกระเพาะเรื้อรัง ท้องเสีย ลงท้อง ขับปัสสาวะ รวมทั้งดอก ผลหรือฝัก แก้ก	ราก บำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ แก้บวม เปลือก แก้กโลหิต แก้ท้องเสีย ทำให้อาเจียน

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							เลือด ห้ามเลือด ยาง และใบ ใช้ สมานแผล แก้อักเสบ ฟกช้ำ บวม	หนาม แก้ไข้ ลดความ ร้อน ใบ แก้อักเสบ ฟก ช้ำ แก่ต่อมทอลซิล อักเสบ ดอก ระวัง ประสาท แก้ปวด ทาแก้ น้ำร้อนลวก
26	PT026	พญาช้างน้ำว	ช้างน้ำว	<i>Gomphia serrata</i> (Gaertn.) Kanis วงศ์ OCHNACEAE	ST	ไม้พุ่ม ใบเดี่ยว เรียงสลับ ขอบใบ หยักเป็นฟันเลื่อยตื้น ๆ ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง สีเหลือง เมื่อสุกสี ดำ	เพิ่มพลังกำลัง บำรุงกำลัง ผู้ช่าย แก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และอื่นๆ อีกมากมาย โดยหมอ ยาทางภาคเหนือ และภาค อีสาน จะนำแก่นของ และที่ สําคัญ คือ ราก ของ กำลังข้างสารที่มีสรรพคุณทาง ยามาก มาสับตากแห้ง สำหรับ นำไปต้มน้ำดื่ม หรือ นำไปดอง เหล้า เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุง	ราก ต้มน้ำดื่มแก้ผด ผื่นแดง (กินอาหารแสลง ไข่ ทำให้โรคกำเริบ) รักษาโรคเบาหวาน เปลือก แก้ปวดตา แก้ เคืองตา

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ร่างกาย แก่ตัวเหลือง ผอมแห้ง ได้ดี	
27	PT027	ตะครอง	ตะครอง	<i>Ziziphus cambodiana</i> Pierre วงศ์ RHAMNACEAE	T	ไม้พุ่มรอเลื้อย ลำต้นและกิ่งก้านมี หนาม ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีเหลือง แกมเขียว ผลสด รูปเกือบกลม	ลำต้นหรือราก ผสมลำต้น ต้ม น้ำดื่ม แก้ผิสดำแดง	รากหรือลำต้น ผสมลำ ต้นกำลังข้างสาร ต้มน้ำ ดื่ม แก้ผิสดำแดง
28	PT028	ตะคร้ำ	ตะคร้ำ	<i>Garuga pinnata</i> Roxb. วงศ์ BURSERACEAE	T	ไม้ต้น ใบประกอบแบบขนนกปลาย คี่ เรียงเวียน ดอกช่อ ออกที่ปลาย กิ่ง สีครีม ชมพู หรือเหลือง ผลแก่สี ดำ	เปลือกต้น ตำออกหรือต้มอาบ แก้อักเสบ บวม ตืดเชื้อ แผลเป็น หนอง ฝีหรือตุ่ม ต้มน้ำกิน แก้ บิด แก้ท้องร่วง ทาห้ามเลือด แช่น้ำล้างแผลเรื้อรัง	น้ำคั้นจากลำต้น หยอด ตา แก้ตามัว น้ำฝาด จากเปลือก แก้บิด แก้ อักเสบบวม รักษาแผล ติดยื้อ แผลเป็นหนอง ฝี หรือตุ่ม ห้ามเลือด และแก้ตามัว น้ำคั้น จากใบ รักษาโรคหิด ผล บำรุงธาตุ บำรุง กระเพาะอาหาร

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
29	PT029	ปีบ	ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> L. f. วงศ์ BIGNONIACEAE	T	ไม้ต้น ใบประกอบแบบขนนก 3 ชั้น กลีบดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ผลเป็น ฝักแบน	เนื้อไม้นำมาเผาให้เป็นถ่านแล้ว บดให้เป็นผง ใช้ปรุงเป็นยาแก้ โรคเกี่ยวกับเด็กได้ดี (ถ่าน) ช่วย ดับพิษตานซาง (ถ่าน) ถ่านที่ได้ จากการเผาเนื้อไม้มีสรรพคุณ เป็นยาแก้พิษไข้ แก้อาการท้อง ซึ่ม หรือใช้ปรุงผสมกับสมุนไพร ชนิดอื่นเป็นยาแก้พิษไข้ เชื้อง ซึ่ม (ถ่าน) ต้นมีสรรพคุณเป็นยา แก้ ไข้ ที่ มี พิษ ร้อน กระสับกระส่าย และช่วยแก้ไข้ เชื้องซึ่ม (ต้น)	ราก บำรุงปอด รักษา วัณโรค ปอดพิการ แก้ ไอ และเหนื่อยหอบ ดอก มีฤทธิ์ ขยาย หลอดลม แก้ลม รักษา โรคหืด รักษาโรคผิวหนัง จุมูก บำรุงน้ำดี บำรุง โลหิต บำรุงกำลัง
30	PT030	ซาก	ซาก	<i>Erythrophleum succirubrum</i> Gagnep. วงศ์ FABACEAE	T	ไม้ต้น เปลือกสีน้ำตาลอ่อน แตก ล่อนเป็นสะเก็ดแผ่นบาง ๆ ใบ ประกอบแบบขนนก 2 ชั้น แผ่นใบ มีขนสั้นนุ่มทั้งสองด้าน ดอกช่อ	เนื้อไม้นำมาเผาให้เป็นถ่านแล้ว บดให้เป็นผง ใช้ปรุงเป็นยาแก้ โรคเกี่ยวกับเด็กได้ดี (ถ่าน) ช่วย ดับพิษตานซาง (ถ่าน) ถ่านที่ได้ จากการเผาเนื้อไม้มีสรรพคุณ	เนื้อไม้ มีพิษ ต้องเผา เป็นถ่านก่อนปรุงเป็น ยา แก้ไข้เชื้องซึ่ม แก้ไข้ พิษ รักษาโรคผิวหนัง

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						ออกที่ซอกใบ สีเหลืองอ่อน ผลเป็น ฝัก รูปขนานแบน	เป็นยาแก้พิษไข้ แก้อาการท้อง ซึ่ม หรือใช้ปรุงผสมกับสมุนไพร ชนิดอื่นเป็นยาแก้พิษไข้ เชื้อ ซึ่ม (ถ่าน) ต้นมีสรรพคุณเป็นยา แก้ไข้ที่มีพิษร้อน กระสับกระส่าย และช่วยแก้ไข้ เชื้อซึ่ม (ต้น)	แก้โรคในเด็ก เมล็ด ใช้ เป็นยาพิษ
31	PT031	ขว้าว	ขว้าว	<i>Haldina cordifolia</i> (Roxb.) Ridsdale วงศ์ RUBIACEAE	T	ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กว้าง กว้าง ๘ - ๑๕ ซม. ยาว ๘ - ๑๖ ซม. ปลายใบแหลม โคนใบรูปหัวใจ ดอกช่อ แบบช่อกระจุกแน่น แกน ช่อดอกกลม กลีบดอกเชื่อมติดกัน เป็นหลอด ปลายแยกเป็น ๕ แฉก สีเหลืองนวล ก้านช่อดอกเกสรเพศ เมียยาวพ้นหลอดกลีบดอก ยอด เกสรเพศเมียสีเขียว ผลแห้งแตก ผลย่อยยาว ๔ - ๕ มม. มีขนสั้นนุ่ม เมล็ดแบน	รากใช้ทำยาแก้โรคผิวหนัง ยอด อ่อนรับประทานแก้ปวดศีรษะ ใบสด ตำคั้นใส่แผล ขำตัว นอนในแผล	

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
32	PT032	ดองดึง	ดองดึง	<i>Gloriosa superba</i> L. วงศ์ COLCHICACEAE	C	ไม้เถาเลื้อย มีลำต้นเป็นหัวใต้ดิน ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบใกล้ปลายยอด สีเหลือง ปลายกลีบสีแดง ผลแห้งแตก	ดอกสดหรือแห้ง คั้นน้ำ จะได้ น้ำสีม่วง สำหรับแต่งสีอาหาร หัว ดอกเหล้า กินเป็นยาบำรุงกำลัง	หัว รักษาโรคเรื้อน คุตทะราด แก้ปวดข้อ รักษาการโรค รักษา มะเร็ง แก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อย ถ้าใช้ในปริมาณ มากอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ราก แก้ลมจุกเสียด ขับเสมหะ รักษาโรคผิวหนัง แก้ปวดข้อ
33	PT033	ลำโพง	ลำโพง	<i>Datura metel</i> L. var. <i>metel</i> วงศ์ SOLANACEAE	S/ST	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงเวียน ขอบใบหยักห่าง กลีบดอกสีขาวหรือขาวอมม่วง ผลกลม มีหนาม	ใบ ที่ใช้ฆ่านูสบึงใบหรี ต้อง ระวังในการใช้ อย่าใช้มากขนาด ไม่ควรใช้เกินกว่า 1 กรัม มิฉะนั้นจะเกิดอันตรายได้	ใบ รักษาการกลืน กลืน ผลเรื้อรัง แก้ฝี และ ช่วยให้ผู้ที่ เป็นหิด หายใจได้สะดวก แก้อาการอักเสบของเต้านม เมล็ด แก้ปวดเมื่อย หรือขัดยอก แก้ปวดฟัน ทั้งต้น ระงับความ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
								เจ็บปวด และแก้อาการ เกร็ง
34	PT034	เหงือกปลา หมอ	เหงือก ปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl วงศ์ ACANTHACEAE	S/ST	ไม้พุ่มขนาดเล็ก มีหนามอ่อน ๆ ตามข้อ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับ ตั้งฉาก ขอบใบมีหนามแหลม ดอกช่อ กลีบ ดอกสีขาว สีขาวขลิบฟ้า หรือสีฟ้า อมม่วง ผลเป็นฝัก สีน้ำตาล	ทั้งต้น แก้พิษฝี โรคผิวหนังผื่น คัน แก้ประดง ธาตุไม่ปกติ แก้ มะเร็ง ประทุษร้ายอายุวัฒนะแก้ โรคน้ำเหลืองเสีย	ราก ขับเสมหะ แก้ไอ ลำต้น รักษาโรคผิวหนัง ผื่นคัน ผลพุพอง แก้ฝี หรือแผลเรื้อรัง แก้ปวด เมื่อยตามร่างกาย ทั้ง 5 รักษาฝี แก้น้ำเหลือง เสีย
35	PT035	ตะโก	ตะโก	<i>Diospyros wallichii</i> King & Gamble วงศ์ EBENACEAE	T	ไม้ต้น เปลือกสีดำ ใบเดี่ยว เรียง สลับ ดอกสีเหลืองนวล ผลรูปกลม เมื่อสุกสีเหลืองอมส้ม	ราก แก้ท้องอืด แก้บวม แก้ตัว พยาธิ แก้ตกเลือด	ผล ใช้เปื้อปลา
36	PT036	กรวย	กรวย	<i>Horsfieldia irya</i> (Gaertn.) Warb. วงศ์ MYRISTICACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับระนาบ เดียว ดอกช่อแยกแขนง ออกที่ซอก ใบ สีเหลือง ผลสด รูปกลม เยื่อหุ้ม เมล็ดสีแดง	ราก แก้ท้องร่วง ตับพิการ	เปลือก ต้มน้ำดื่ม แก้ เจ็บคอและบำรุงโลหิต น้ำยางจากเปลือก ต้ม กลั้วคอ แก้เจ็บคอ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
37	PT037	บุหรีพระราม	บุหรี พระราม	<i>Neoalsomitra sacrophylla</i> (Wall.) Hutch. วงศ์ CUCURBITACEAE	C	ไม้เถา มีมือเกาะ ดอกเป็นช่อออกตามง่ามใบ กลีบดอกติดกันเป็นรูปปากแตรบานๆ ผลเรียวยาวคล้ายกระบองกลมหรือเป็นสามเหลี่ยม เวลาแก่ผลจะแตกที่ปลายเป็น ๓ ช่อ เมล็ดสีดำ แบน มีปีกบางๆ ที่ปลาย	แก้หวัดคัดจมูก ริดสีดวงจมูก ใช้ดอกแห้งจุดไฟสูบเหมือนสูบบุหรี	ทั้งต้น-รักษาโรคเรื้อน กลากเกลื้อน ผล-แก้ไอราก-แก้คลื่นเหียน ใบ, ราก
38	PT038	กระเช้าสีดา	กระเช้าสี ดา	<i>Aristolochia indica</i> L. วงศ์ ARISTOLOCHIACEAE	C	ไม้เถา รากมีเนื้อแข็ง กิ่งยาวเรียวเป็นร่อง ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปสามเหลี่ยมแคบ กว้าง ๒.๕-๕ ซม. ยาว ๕-๑๐ ซม. ปลายเรียวแหลม โคนตัดตรง ขอบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นใบออกจากโคนใบ ๓-๕ เส้น ใบมีกลิ่น ช่อดอกสั้น ออกตามง่ามใบ กลิ่นเหม็น ช่อหนึ่งมีเพียง ๒-๓ ดอก ก้านดอกยาว ๐.๕-๑ ซม. กลีบดอกมีเพียงชั้นเดียว ยาว ๒-๓.๕ ซม. เชื่อมติดกันเป็นหลอด โคนหลอดพองออกเป็นกระเปาะกลม กระเปาะและหลอด	ราก รสขม มีฤทธิ์ทำให้อาเจียน เป็นยาแก้พิษงู หัวใต้ดิน ผานเป็นแว่นบางๆ ต้มน้ำดื่ม เชื่อว่าเป็นยาอายุวัฒนะ และคงกระพันชาตรี	ราก ขับลม ขับลมในลำไส้สำหรับเด็กทารกที่คลอดใหม่ ๆ ทำให้ประจำเดือนเป็นปกติ บำรุงร่างกาย ช่วยเจริญอาหาร เป็นยากระตุ้นร่างกาย ทำให้อาเจียน และแก้ไข้ หัว แก้ประดง ใบ แก้พิษงู

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						ดอกด้านนอกสีเขียวย่อมน ภายใน กระเปาะเป็นที่ดักยอยแมลงเพื่อ เป็นอาหารเสริม		
39	PT039	กะทกรก	กะทกรก	<i>Passiflora foetida</i> L. วงศ์ PASSIFLORACEAE	C	ไม้เถาเลื้อย มีมือเกาะออกที่ซอก ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ สีขาวปนม่วง ออกที่ ซอกใบ ผลสด รูปเกือบกลม เมื่อ สุกสีเหลืองถึงส้ม	ใบ ต้มดื่มเป็นยาระบาย ต้มดื่ม แก้ปวดหลัง ต้มดื่มแก้ปวดหัว เมา ทั้งต้นกะทกรก ต้มดื่มเป็น ยาแก้โรคกระเพาะ ราก ต้มน้ำ ดื่ม แก้เบาหวาน ใบ ลนไฟต้มน้ำ ดื่มแทนใบชา หากกินมากทำให้ เลือดจาง ต้มดื่มแก้หิว เป็นยา ระบาย แก้เลือดจาง แก้ปวด เมื่อย บำรุงกำลัง ใบ กิ่ง ต้มกิน แก้หิว ใบ ผสม สมุนไพรอื่นต้มน้ำ ดื่มแก้ไข้ ราก ขับเสมหะ	ราก แก้เบาหวาน แก้ไข้ ขับพยาธิ เถา รักษา กามโรค เปลือก รักษา แผลเน่าเปื่อย บำรุง กำลัง ใบ พอกแผล แก้ หิด แก้หิด เมล็ด แก้ ท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับ ผายลม ทั้ง 5 ขับ ปัสสาวะ ขับเสมหะ แก้ ไอ
40	PT040	เถารางแดง	รางแดง	<i>Ventilago denticulata</i> Willd. วงศ์ RHAMNACEAE	C	ไม้เถา กิ่งอ่อนมีขนสั้น ๆ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ กลีบดอกสีเขียวย	ใบ ลนไฟต้มน้ำดื่มแทนใบชา หาก กินมากทำให้เลือดจาง ต้มดื่ม แก้หิว เป็นยาระบาย แก้เลือด	เถา แก้กระษัย ช่วย เจริญอาหาร เป็นยา

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						แกมเหลือง ออกที่ซอกใบ ผลแห้ง ไม่แตก ด้านปลายแผ่เป็นครีบก	จาง แก้ปวดเมื่อบำรุงกำลัง ใบ กึ่ง ต้มกินแก้ น้ ำ ใบ ผสม สมุนไพรอื่นต้มน้ำดื่มแก้ ไข้ ราก ขับ เสมหะ	อายุ วัณณะ ใบ ขับ ปัสสาวะ แก้เส้นเอ็นตึง
41	PT041	หมากเฒ่า	เฒ่าไข่ ปลา	<i>Antidesma ghaeseimbilla</i> Gaertn. วงศ์ PHYLLANTHACEAE	S/ST	ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ แยกเพศ ต่างต้น ไม่มีกลีบดอก สีเขียวอ่อน ผลสด รูปกลม เมื่อสุกสีแดงคล้ำถึงดำ	ใบ ทูบจิมรักษาแผลพอง	เปลือก บำรุงกำลัง ใบ แก้ปวดศีรษะ รักษาโรค ผิวหนัง แก้ท้องบวม ใบ และผล แก้โลหิตจาง ชืด และทำให้โลหิต ไหลเวียนดีขึ้น
42	PT042	หนามพรม	หนาม พรม	<i>Carissa spinarum</i> L. วงศ์ APOCYNACEAE	S/ST	ไม้พุ่ม น้ำยางสีขาว กิ่งก้านมีหนาม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ดอกช่อ กลีบ ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ออกที่ซอก ใบหรือปลายกิ่ง ผลรูปไข่หรือกลม เมื่อสุกสีม่วงดำ	แก่นหนามพรมมีรสมันเปื้อ มี สรรพคุณเป็นยาบำรุงกำลัง ทำ ให้ร่างกายแข็งแรง (แก่น) ส่วน เนื้อไม้มีรสเผื่อนมันขมฝาด ใช้ ปรุงเป็นหนามพรมยาบำรุง กำลัง ทำให้ร่างกายแข็งแรงได้ เช่นเดียวกับแก่น (เนื้อไม้)	ราก ช่วยเจริญอาหาร รักษาโรคตับ เนื้อไม้ บำรุงกำลังและบำรุง ร่างกาย แก่น บำรุง ไขมันในร่างกาย บำรุง กำลัง บำรุงร่างกาย

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
43	PT043	ตานเลี่ยน	ตะขบป่า	<i>Flacourtia indica</i> (Burm. f.) Merr. วงศ์ SALICACEAE	T	ไม้ต้นขนาดเล็ก มีหนามแหลมตาม ลำต้นและกิ่ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อแยกเพศ ออกที่ซอกใบและ ปลายกิ่ง สีเหลือง ผลสด รูปกลม เมื่อสุกสีแดงคล้ำ มีรสฝาด	เปลือก รสจืดเบื่อเมาเล็กน้อย ต้มดื่มแก้เสมหะ เป็นเสมหะ แก้ ตานขาง แก้กานขโมย ราก รสจืดเมาเบื่อ ต้มดื่มขับ พยาธิทุกชนิด	ราก แก้กานขโมย แก้ ท้องร่วง บำรุงน้ำนม ลำ ต้น แก้ประดงผื่นคัน ตามตัว เนื้อไม้ ขับพยาธิ ไล่เดือน แก้กานขโมย รักษาโรคผิวหนัง ใบ ปรู้งยาสำหรับสตรีหลัง คลอด
44	PT044	ผักปลาบ	ผักปลาบ	<i>Commelina</i> <i>bengalensis</i> L. วงศ์ COMMELINACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอก ช่อ สีฟ้าอ่อนหรือสีม่วง ผลแห้ง	เป็นยาช่วยทำให้เจริญอาหาร เป็นยาระบาย แก้อาการท้อง อืดท้องเฟ้อท้องที่ผิวหนัง ช่วยบรรเทาอาการปวด	ทั้ง 5 ช่วยเจริญอาหาร แก้ปวด แก้อาการท้อง ที่ผิวหนัง เป็นยาระบาย รักษาโรคเรื้อน แก้ปวด เมื่อถ่ายปัสสาวะ
45	PT045	ไมยราบ	ไมยราบ	<i>Mimosa pudica</i> L. วงศ์ FABACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบประกอบแบบขนนก สองชั้น ดอกช่อกระจุกแน่น สีชมพู ออกที่ซอกใบ ผลเป็นฝักแบน	ราก ใช้แก้ไอ ขับเสมหะ แก้ หลอดลมอักเสบเรื้อรัง บำรุง กระเพาะอาหาร ทำให้ตาสว่าง ระงับประสาท แก้บิด ขับ	ราก แก้บิด ขับปัสสาวะ ใบ แก้โรมา ทุสวัด ทั้ง 5 ขับปัสสาวะ แก้ไตพิการ แก้กระษัย ขับระดูขาว

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ปัสสาวะ รักษาอาการปวดเวลา มีประจำเดือน	แก้ไข้ แก้โรคนอนไม่ หลับ แก้กระเพาะ อาหารอักเสบ แก้ผื่น คัน แก้ตาบวมเจ็บ
46	PT046	ผักส้มเสี้ยนผี	ผักเสี้ยน ผี	<i>Cleome viscosa</i> L. วงศ์ CLEOMACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบประกอบแบบนิ้วมือ มี 3-5 ใบย่อย เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ สีเหลือง ผลเป็นฝัก รูปทรงกระบอก	ทั้งต้น เจริญไฟธาตุ คุมแก้ลม แก้ปวดท้อง แก้ฝีภายใน เช่น ฝี ในปอด และลำไส้ แก้ฝีในตับ แก้พิษฝี ด้วยยาช่วยในยาถ่าย พยาธิตัวกลม แก้โรคไขข้อ อักเสบ ทาแก้โรคผิวหนัง	ทั้ง 5 ขั้วหนองใน ร่างกาย รักษาฝีในปอด ลำไส้ ตับ แก้ไขข้อ อักเสบ แก้บิด ขับพยาธิ ในลำไส้ แก้หูอักเสบ รักษาโรคผิวหนัง ช่วย เจริญอาหาร รักษาแผล เรื้อรัง แก้ปวดศีรษะ ต้มอบสมุนไพร แก้เส้น เลือดขาด
47	PT047	ปากควาย	หญ้า ตีนกา	<i>Eleusine indica</i> (L.) Gaertn. วงศ์ POACEAE	H	เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้า ลำต้น กลม เป็นปล้องกลวง กว้าง ๕ มม. ลำต้นตั้งสูงประมาณ ๒๐ ซม.	1.ทั้งต้นนำมาต้มกับน้ำดื่ม ช่วย ทำให้เจริญธาตุไฟ (ทั้งต้น)	เหง้า แก้ไข้ ขับปัสสาวะ ทั้งต้น แก้พิษไข้ พิษ กาฬ แก้ดีซ่าน แก้ร้อน

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						มักแตกต้นใหม่จากข้อที่ติดอยู่กับ พื้นดินแล้วมีราก ใบรูปใบหอกยาว ขนาดประมาณ ๖ - ๘ ซม. ปลาย แหลม โคนเรียวมนมีขน เห็นชัด ดอกเป็นช่อ ก้านดอกกลม ยาวประมาณ ๑๐ - ๒๐ ซม. ปลาย ก้านดอกมีช่อดอกย่อยแตกออก จากจุดกึ่งกลาง ๓ - ๖ ช่อ	2.ช่วยดับพิษร้อนในร่างกาย (ทั้งต้นใช้ต้มกับน้ำดื่ม) 3.ทั้งต้นเป็นยาช่วยดับพิษกาฬ แก้ไข้หวัดทุกชนิด แก้พิษไข้ แก้ ไข้ตรีโทษและไข้หัวทุกชนิด (ทั้ง ต้นใช้ต้มกับน้ำดื่ม) 4.ช่วยในการย่อยอาหาร (ทั้ง ต้น) 5.ทั้งต้นเป็นยาขับปัสสาวะ (ทั้ง ต้น) 6.สรรพคุณทางยาเป็นยาแก้พิษ ฝี (ทั้งต้น)	ในกระหายน้ำ บำรุง ธาตุ แก้ฟกบวม และ ปวดแสบปวดร้อนตาม ผิวหนัง
48	PT048	ต้อยติ่งเล็ก	ต้อยติ่ง	<i>Ruellia tuberosa</i> L. วงศ์ ACANTHACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ สีม่วงสด ม่วงอ่อน ชมพูอ่อน หรือขาว ผล แห้งแตก รูปกระสวย	ราก นำมาต้มดื่ม ใช้ดับพิษไข้ ลดอาการร้อนใน ช่วยขับ ปัสสาวะ แก้ปัสสาวะเล็ด ขับเลือดประจำเดือน บรรเทา อาการไอและแก้เสมหะช่วยให้	ราก ดับพิษ แก้ปัสสาวะ พิการ ทำให้อาเจียน ใบ พอกแผล แก้ปวดฟัน เมล็ด พอกแผล รักษา แผลเป็นหนอง แผล

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							เจริญอาหาร ช่วยกระตุ้นทำให้อาเจียน	เปื่อย ดูดหนอง ฝ้า ทำให้อาเจียนเร็ว สมานบาดแผลเก่าและใหม่
49	PT049	มะแว้งเครือ	มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L. วงศ์ SOLANACEAE	US	ไม้เถา มีหนามตามกิ่งก้าน ใบเดี่ยว เรียงเวียน ดอกช่อ กลีบดอกสีม่วง ผลสด รูปกลม เมื่อสุกสีส้ม	จิบแก้ไอแก้เจ็บคอ ขับเสมหะ ผลแห้งปรุงยาแก้ขับปัสสาวะ ทำให้อาเจียน ราก ขับเสมหะ ทำให้อาเจียน ทำให้ระคายเคืองทางเดินอาหาร เป็นยาถ่าย ใบ ขับพยาธิ เส้นด้ายในเด็ก ขับเสมหะในโรคหลอดลมต่ำแถมวักเสบ ขับเสมหะในโรคหอบหืดเป็นยาถ่าย ทำให้คลื่นเหียนอาเจียน (รับประทานปริมาณมาก) ใบ แก้ไข้ ปวดศีรษะ รักษาแผลเนื่องจากนอนมาก ยาระบาย แก้หืด ขับ	ราก แก้ไอ ขับเสมหะ ขับปัสสาวะ แก้ท้องเสีย เหนียว ช่วยเจริญอาหาร ผล แก้ไอ ขับเสมหะ แก้เจ็บคอ แก้ไข้ บำบัดโรคเบาหวาน ช่วยลดน้ำตาลในเลือด ขับปัสสาวะ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							เสมหะ ทั้งต้น ขับเสมหะ ทำให้อาเจียน ถอนพิษของโรคแมวได้ดี	
50	PT050	ตำแยแมว	ตำแยตัวผู้	<i>Acalypha indica</i> L. วงศ์ EUPHORBIACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงเวียน ขอบใบหยัก ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ สีเขียว ผลแห้งแตก	ใบ ขับพยาธิเส้นด้ายในเด็ก ขับเสมหะ ในโรคหลอดลม ตำแยแมวอีกเสบ ขับเสมหะในโรคหอบหืดเป็นยาถ่าย ทำให้คลื่นเหียนอาเจียน (รับประทานปริมาณมาก) ใบแห้งปนโรยรักษาแผลเนื่องจากนอนมาก ยาระบายแก้หืด ขับเสมหะ ทั้งต้น ขับเสมหะ ทำให้อาเจียน ถอนพิษของโรคแมวได้ดี	ราก ขับเสมหะ ทำให้อาเจียน เป็นยาถ่าย ใบ ขับเสมหะ ขับพยาธิ รักษาแผลเปื่อย เป็นยาระบาย แก้หืด ทั้ง 5 เป็นยาถ่าย ขับเสมหะ ทำให้อาเจียน
51	PT051	หญ้าขัดมอญ	หญ้าขัด	<i>Sida rhombifolia</i> L. วงศ์ MALVACEAE	US	ไม้พุ่มขนาดเล็ก ใบเดี่ยว เรียงเวียน ขอบใบจักฟันเลื่อย ดอกเดี่ยว กลีบดอกสีเหลืองสด ออกที่ซอกใบ ผลแห้งแตก	ลำต้นของหญ้าขัดมอญมีความเหนียวและ แข็งแรงมาก ในชนบทจึงใช้กิ่งและลำต้นที่โตเต็มที่แล้ว นำไปตากแห้งจนใบ	ราก ช่วยเจริญอาหาร แก้ไข้บวมอักเสบ แก้เจ็บคอ แก้ปวดฟัน รักษาโรคกระเพาะ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							จะหลุดร่วง จากนั้นใช้ต้นแห้ง ประมาณ 5-10 ต้นมัดรวมกัน ใช้ทำเป็นไม้กวาดไว้กวาดลาน บ้าน กวาดเศษใบไม้ได้ดี หรือ จะใช้เป็นส่วนผสมสำหรับ ทำ ผงขัดหน้าและผิวกายทำให้ผิว ผุดผ่องดูมีน้ำมีนวล	อาหาร ขับเสมหะ รักษาโรคปวด แก้วปวด มดลูก ขับเลือดและรก แก้คลื่นเหียนอาเจียน ลำต้นหรือใบ เป็นยา บ้วนปาก ลำต้นอ่อน และใบ แก้บิด
52	PT052	สะเดาดิน	ผักขวง	<i>Glinus oppositifolius</i> (L.) A. DC. วงศ์ MOLLUGINACEAE	H	ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว เรียงเป็นวงรอบ ดอกสีขาวอมเขียว ผลแห้ง เมื่อแก่ จะแตกเป็น 3 แฉก	ทั้งต้น รสขม บำรุงน้ำดี แก้ไข้ ไข้เหนือ ใช้เพื่อตีฟิการดับพิษ ร้อน ตำกับขิงสดปิดกระหม่อม เด็กแก้หวัด ปวดสะเดาดิน ศีรษะ แก้ไอ ใช้ปรุงเป็นยา ระบาย บำรุงธาตุ แก้ก้น เป็นยา ทาแก้โรคผิวหนัง หรือยาฆ่าเชื้อ แต่ถ้าผสมกับน้ำมันมะพร้าวแล้ว นำไปอุ่น จะเป็นยาแก้ปวดหู หยอดหู	ทั้ง 5 บำรุงน้ำดี แก้ตี ฟิการ ช่วยย่อยอาหาร แก้ไข้หวัดในเด็ก ระบาย ความร้อน กระทุ้งพิษ แก้ไข้พิษ แก้ไข้กาฬ แก้ ปวดศีรษะ แก้ไอ แก้ฟก บวมอักเสบ แก้ก้น และ แก้ปวดหู

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
53	PT053	มะตูมนิม	มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa ex Roxb. วงศ์ RUTACEAE	T	ไม้ต้น ลำต้นและกิ่งมีหนาม ใบ ประกอบแบบนิ้วมือ มี 3 ใบย่อย เรียงสลับ ดอกช่อ กลีบดอกด้าน นอกสีเขียวอ่อน ด้านในสีนวล ผล สด รูปกลมหรือค่อนข้างกลม	ผลสดสุกมีรสฝาดหวานกินเป็น ยาอายุวัฒนะ แก้ตาเจ็บยาชา พระแท่น กับผาง ใบเตย ปรับ สมดุลร่างกาย	เปลือกรากและลำต้น แก้ไข้จับสั่น ผลอ่อน ช่วยเจริญอาหาร แก้ ร้อนใน ขับผายลม แก้ ท้องเสีย บำรุงธาตุ ผล สุก คุมธาตุ ช่วยย่อย อาหาร บำรุงกำลัง
54	PT054	มะขามป้อม ป่า	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L. วงศ์ PHYLLANTHACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับระนาบ เดียว ดอกช่อ สีเขียวอมเหลือง ออกที่ซอกใบ ผลกลม มีสีเขียวอม เหลือง	ผล รสเปรี้ยว ฝาด ขมชุ่ม เป็น ยาเย็นออกฤทธิ์ต่อปอด ม้าม และกระเพาะ รับประทาน แก้ กระหายน้ำแก้คอติด แก้ไอ ขับ เสมหะทำให้ชุ่มคอ แก้พิษ แก้ หวัด เป็นไข้ตัวร้อนแก้เลือดออก ตามไรฟัน แก้เจ็บคอคอแห้ง และใช้สำหรับผู้ขาดวิตามินซี ผลอ่อน รสเปรี้ยวหวานฝาดขม บำรุงเนื้อหนัง กัดเสมหะ บำรุง	ราก แก้ไข้ ฟอกโลหิต เปลือก สมานแผล ใบ ลดไข้ ดอก ระบายท้อง ผล แก้ไอ แก้ไข้ ละลาย เสมหะ บำรุงร่างกาย เป็นยาระบาย แก้ เลือดออกตามไรฟัน

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							เสียง แก้ก้องผูก แก้กยาธิ ผล แก่ รสเปรี้ยวฝาด ขมเผ็ด แก่ใช้ เจือลม แก่ไอ แก่เสมหะ ทำให้ ชุ่มคอ ลดไข้ ขับปัสสาวะ ระบายท้อง บำรุงหัวใจ ฟอก โลหิต แก่ลม แก่โรค ลักปิดลักเปิด มีวิตามินซีสูงกว่า ส้มประมาณ 20 เท่า ผลแห้ง ต้มสกัดเอาน้ำมาใช้แก้ท้องเสีย ถ่ายเป็นเลือด แก่หวัด ตัวร้อน มีอาการไอ เจ็บคอ และกระหาย น้ำ เนื้อผล ใช้ทาบนศีรษะ แก่ อาการปวดหัว และแก่วิงเวียน จากอาการไข้ขึ้นสูง แก่สะอึก ขับพยาธิ เนื้อผลแห้ง รสเปรี้ยว ฝาดขม เป็นยาฝาดสมาน แก่ ริดสีดวงทวาร แก่บิด ท้องเสีย	

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ใช้ร่วมกับธาตุเหล็กแก้ดีซ่าน ช่วยย่อยอาหาร	
55	PT055	รากสามสิบ	สามสิบ	<i>Asparagus racemosus</i> Willd. วงศ์ ASPARAGACEAE	C	ไม้เถา ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรี เป็นเส้นแคบยาว ดอกช่อ ออกที่ ปลายกิ่งหรือซอกใบ สีขาว ผลสด ค่อนข้างกลม สีม่วงแดง	ใช้ ราก ต้มน้ำดื่ม แก้ริดสีดวง ทวาร ช่วยขับลม	ราก บำรุงทารกใน ครรภ์ บำรุงตับ ปอด แก้ตับปอดพิการ บำรุง กำลัง แก้กระษัย บำรุง ครรภ์รักษา และขับ ปัสสาวะ
56	PT056	ผักหวานป่า	ผักหวาน	<i>Melientha suavis</i> Pierre วงศ์ OPILIACEAE	S/ST	ผักหวานป่าเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ แตก ใบออกเป็นใบเดี่ยวๆ เรียงสลับกัน บริเวณปลายกิ่ง มีก้านใบสั้น ใบมี รูปไข่ค่อนข้างรี โคนใบสอบ ปลาย ใบแหลม แผ่นใบ และขอบใบเรียบ ใบอ่อนหรือยอดอ่อนมีสีเขียวอ่อน ใบแก่มีสีเขียวเข้ม และเป็นมัน แผ่น ใบบาง ค่อนข้างกรอบ ขนาดใบ กว้างประมาณ ๒.๕-๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๕-๑๒ เซนติเมตร	ใบและรากมีสรรพคุณแก้อาการ ปวดศีรษะ (ใบและราก) รากมี รสเย็น เป็นยาแก้ไข้ สงบพิษไข้ (ราก) ส่วนยอดใช้ปรุงเป็น ยาเขียวลดไข้ ลดความร้อน (ยอด) รากเป็นยาเย็น สรรพคุณ เป็นยาแก้ อาการร้อนใน กระหายน้ำ แก้กระสับกระส่าย (ราก) รากใช้ ต้มกับ น้ำ	

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							รับประทานเป็นยาเย็นแก้พิษร้อนใน (ราก) ส่วนยอดมีรสหวานกรอบช่วยแก้อาการร้อนในกระหายน้ำ ระบายความร้อน (ยอด) ยางใช้กวาดคอเด็ก แก้ลิ้นเป็นฝ้าขาว (ยาง)	
57	PT057	ใบเปราะ	เปราะป่า	<i>Kaempferia marginata</i> Carey วงศ์ ZINGIBERACEAE	H	ไม้ล้มลุก มีลำต้นเป็นเหง้าใต้ดิน ใบเดี่ยว แฉกไปกับพื้นดิน มักมีใบ 2 ใบ ขอบใบสีม่วง ดอกสีขาว กลีบปากมีแถบสีม่วง ผลรูปไข่ สีขาว	ใส่ น้ำพอกชุ่ม แล้วเอาน้ำมาใช้คลุมหัวด้วยการใช้ทั้งหัวและใบ นำมาโขลก หรือจะใช้เฉพาะหัว นำมาตำคั้นเอาน้ำไปผสมกับแป้งหรือว่านหูลือ ก็ได้ แป้งดินสอพองไว้ทาขมับแก้อาการปวดศีรษะ (หัว, ใบ) ใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ บำรุงประสาท ด้วย	เหง้า แก้หวัด แก้กำเดา ขับลมในลำไส้ แก้อาการอักเสบ เนื่องจากแมลงสัตว์กัดต่อย ตำผสมกับหัวหอม สุมกระท่อมเด็ก แก้หวัด และกำเดา
58	PT058	ไข่เต่า	กล้วยเต่า	<i>Polyalthia debilis</i> (Pierre) Finet & Gagnep.	US	ไม้พุ่ม ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน ดอกสีเขียวยอมเหลือง ออกที่ซอกใบ ผลสดค่อนข้างกลม มีขน	รากมีรสเย็น ใช้เป็นยาแก้ตัวร้อน ดับพิษไข้ทั้งปวง ดับพิษตานซาง และแก้วัณโรค (ราก)	ราก แก้ตัวร้อน แก้ไข้ แก้กามโรค รักษาวัณโรค รากหรือลำต้น แก้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
				วงศ์ ANNONACEAE		อ่อนนุ่มปกคลุม เมื่อสุกสีน้ำตาลอมเหลือง มีรสหวาน	ทางภาคอีสานจะใช้เหง้าเปลือก และเนื้อไม้กล้วยเต่า นำมาใช้เป็นยาแก้ท้องเสียในเด็ก ถ่ายกะปริบะปรอยเป็นมูกเลือด (เหง้า, เปลือก, เนื้อไม้) ใช้ต้นหรือรากนำมาต้มกับน้ำกินเป็นยาแก้ปวดท้อง (ต้น, ราก) ปวง ดับพิษตานซาง และแก้วัณโรค (ราก) ใช้รากนำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยารักษาโรคกระเพาะ (ราก)	ปวดท้อง ผลสุกรับประทานได้
59	PT059	รัง	รัง	<i>Shorea siamensis</i> Miq. วงศ์ DIPTEROCARPACEAE	T	เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงถึง ๒๐ เมตร เปลือกลำต้นสีเทา แตกเป็นร่องเป็นสะเก็ดหนาๆไปตามยาวลำต้น ใบ เป็นใบเดี่ยว ติดเรียงสลับ รูปไข่โคนใบหยักเว้าลึก ส่วนปลายใบค่อนข้างมน ใบอ่อน	พอก รักษาแผลพุพอง ชันยาง ใช้ผสมน้ำมันทาไม้ ยาเรือ และภาชนะที่ทำจากไม้ไผ่ เนื้อไม้ นำไปใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการรับน้ำหนักมาก ๆ เช่น	สรรพคุณของรัง ใบนำมาต้มกับน้ำอาบเป็นยาแก้อาการวิงเวียนศีรษะ เปลือกต้มน้ำแก้โรคท้องร่วง และใช้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						แตกใหม่เป็นสีแดง ดอก เป็นช่อ ออกรวมกันเป็นพวงโตเหนียว ผลใบตามกิ่งและปลายกิ่ง ดอก ย่อยสีเหลืองกลิ่นหอมอ่อน	คาน ฟัน เสา ไม้หมอนรถไฟ สะพาน เรือ และเครื่องมือ กลสิกรรมต่าง ๆ ชาวไทยใหญ่ ทางภาคเหนือของไทย ใช้ ใบ ต้มน้ำอาบ แก้อาการวิงเวียน ศีรษะ	ใบแก้สึเขียวมาตำพอก รักษาแผลพุพองได้ดี
60	PT060	เต็ง	เต็ง	<i>Shorea obtusa</i> Wall. ex Blume วงศ์ DIPTEROCARPACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีเหลือง ผลมีปีกยาว 3 ปีก ปีกสั้น 2 ปีก	เปลือกต้นใช้เป็นยาสมานแผล ห้ามเลือด รักษาแผลเรื้อรังและ แผลพุพองให้สมานตัวเร็ว (เอา เนื้อไม้หรือเปลือกต้น มาฝนกับ น้ำปูนใส แล้วใช้สำลีชุบทา บริเวณที่เป็นแผล) ส่วนอีกข้อมูล ระบุว่า ใช้ต้นหรือเปลือกต้น นำมาฝนกับน้ำปูนใส ใช้เป็นยา ฝาดสมาน ห้ามเลือด และแก้ น้ำเหลืองเสีย	ราก แก้ก้องเสีย แก้บิด เปลือก สมานท้อง สมานแผลพุพอง แก้ แก้กระษัย ขับเลือดลม ยาง แก้บิด ปิดธาตุ แก้ ฝีในท้อง สมานแผล แก้ น้ำเหลืองเสีย ใบ รักษา แผลพุพองของเด็ก

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
61	PT061	พะยอม	พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G. Don วงศ์ DIPTEROCARPACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว มี กลิ่นหอม ผลรูปกระสวย มีปีกยาว 3 ปีก ปีกสั้น 2 ปีก	พยอม สรรพคุณของดอกช่วย บำรุงหัวใจ (ดอก) สรรพคุณ สมุนไพรพยอม ดอกใช้ผสมเป็น ยาแก้ไข้ (ดอก) สรรพคุณต้น พยอมช่วยแก้อาการท้องร่วง ท้องเดิน (เปลือกต้น) เปลือกต้น ใช้กินแทนหมาก ช่วยแก้ลำไส้ อักเสบได้ (เปลือกต้น) เปลือก ต้นมีสี สาร Tannin มาก สามารถใช้เป็นยาฝาดสมาน แผลในลำไส้ได้ (เปลือกต้น) สรรพคุณพยอมช่วยสมาน บาดแผล ขี้ระบาดแผล ด้วย การใช้เปลือกต้นนำมาฝนแล้ว ทาบริเวณบาดแผล	เปลือก ฝาดสมาน แก้ ท้องเดิน แก้ลำไส้ อักเสบ เป็นสารกันบูด ดอก เข้ายาหอม บำรุง หัวใจ และลดไข้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
62	PT062	ตะแบก	ตะแบก นา	<i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack วงศ์ LYTHRACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ดอก ช่อ ออกที่ปลายกิ่ง สีชมพู ผลแก่ แตกเป็น 3 พู	เปลือกใช้ปรุงเป็นยาแก้บิด และ มูกเลือด (เปลือก) ขอนดอกมี สรรพคุณเป็นยาบำรุงหัวใจ บำรุงปอดบำรุงตับ บำรุงทารก ครรภ์ (ขนดอก) ใช้เป็นยาแก้ ลมกองละเอียด ได้แก่ อาการ หน้ามืด ตาลาย สวิงสวาย ใจสั่น รุงดวงจิตให้ชุ่มชื่น (ขนดอก) ใช้เป็นยาแก้ไข้ร้อนเพื่อตรีโทษ แก้ไข้จืด แก้เสมหะ (ขนดอก) ตำราพระโอสถพระนารายณ์มี ปรากฏการใช้ขนดอกร่วมกับ สมุนไพรอื่น ๆ อีก 15 ชนิด อย่างละเท่ากัน นำมาบดให้ ละเอียด ทำเป็นแท่ง ใช้ น้ำดอกไม้เป็นกระสายยา เมื่อ จะใช้ก็ละลายน้ำขาวข้าวหรือ	ราก แก้ปวดกล้ามเนื้อ เมื่อมีไข้ เปลือก แก้ ท้องเสีย แก้บิดมูกเลือด เนื้อไม้ ขับโลหิตระดู แก้ โลหิตจาง บำรุงโลหิต ใบ แก้ไข้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							น้ำดอกไม้ก็ได้ ใส่พิมเสนลงไป เล็กน้อย ใช้ชโลมตัวเป็นยาแก้ ไข้ (ขอนดอก)	
63	PT063	ย่านางป่า	เถาย่าง นาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels วงศ์ MENISPERMACEAE	C	ไม้เถา ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อ แยกเพศต่างต้น ผลสด รูปกลม เมื่อ สุกสีแดง	ใช้ ราก รสจืด รสจืดขม ใช้ใน ตำรับยาแก้ไข้เบญจโลกวิเชียร (ประกอบด้วยรากย่านาง รวม กับรากเท้ายายม่อม รากมะเดื่อ ชุมพร รากคนทา รากชิงชี อย่าง ละเท่าๆกัน) แก้ไข้ (ใช้รากแห้ง ครึ่งละ 1 กำมือ หรือประมาณ 15 กรัม ต้มกับน้ำดื่มก่อน อาหารเช้า กลางวัน เย็น) แก้ พิษเมาเบื่อ กระทุ้งพิษไข้ แก้ เมาสุรา ถอนพิษผิดสำแดง	ราก แก้พิษเบื่อเมา แก้ เมาเหล้า และแก้ไข้ ใบ แก้ฝีดาษ แก้ไข้ เถา ถอนพิษผิดสำแดง แก้ ไข้ตัวร้อน แก้พิษไข้ ใช้ กลับใช้ซ้ำ
64	PT064	ยอป่า	ยอป่า	<i>Morinda coreia</i> Buch.-Ham. วงศ์ RUBIACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม มีหูใบ ร่วมระหว่างคู่ใบ ดอกช่อ กลีบดอก	ตำรายาไทย ใบ แก้ไข้ แก้ปวด ศีรษะ แก้ ริดสีดวงทวาร แก้ ม้ามโต ใบสด ตำพอกศีรษะฆ่า	ราก แก้เบาหวาน แก้ บำรุงเลือด แก้จุกเสียด แน่นเพ้อ ขับผายลม

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
						สีขาว ออกที่ซอกใบ ผลรวม เมื่อสุก สีดำ	ไข่เหา อัง ไพแล้วนำมาปิดที่ หน้าอกหน้าท้องแก้ไอ แก้จุก เสียด แก้ม้ามโต แก้ไข้ ผลอ่อน แก้คลื่นไส้อาเจียน ผลสุกงอม ขับระดูสตรี ขับลมในลำไส้ ผล สุก รับประทานได้ แก่น รสขม ร้อน ต้มหรือดองสุรา ต้มขับ เลือด บำรุงเลือด ขับน้ำคาวปลา ขับและฟอกโลหิตระดู แก้จุก เสียดแน่นเฟ้อ ขับผายลม ป้องกันบาดทะยักปากมดลูก รอก แก้เบาหวาน ใบอ่อน ยอด อ่อน ลวก ต้มให้สุกจิ้มน้ำพริก	รักษามุตกิด ใบ แก้ไอ แก้จุกเสียด ผลอ่อน แก้ว อาเจียน ผลสุก ขับระดู ขับลม
65	PT065	กระโดน	กระโดน	<i>Careya sphaerica</i> Roxb. วงศ์ LECYTHIDACEAE	T	ไม้ต้น ใบเดี่ยว เรียงเวียนรอบกิ่ง ดอกช่อ กลีบดอกสีขาวอ่อน ผล กลม	ดอกมีรสสุขุม ช่วยบำรุงร่างกาย (ดอก) ดอกใช้เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงร่างกายหลังการคลอด บุตรของสตรี(ดอก) ผลมีรสจืด	เปลือก แก้อักเสบจากงู กัด สมานแผล แก้เคล็ด ขัดยอก ใบ สมานแผล ปิดแผล ดอก บำรุง

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							เย็น ช่วยบำรุงหลังการคลอด บุตรของสตรี ส่วนดอกและน้ำ จากเปลือกสด หากนำมาผสม กับน้ำผึ้งก็เป็นยาบำรุงหลัง คลอดได้เช่นกัน (ผล, ดอก, น้ำ จากเปลือกสด ดอกช่วยแก้อาการหวัด หรือจะ ใช้ดอกและน้ำจากเปลือกสด ผสมกับน้ำผึ้งกินเป็นยาแก้หวัด ก็ได้ (ดอก)ดอกช่วยแก้อาการไอ ช่วยทำให้ชุ่มคอ หรือจะใช้ดอก และน้ำจากเปลือกสดผสมกับ น้ำผึ้งกินเป็นยาแก้ไอก็ได้ (ดอก) ผลมีรสจืดเย็น ช่วยในการย่อย อาหาร (ผล) เปลือกต้นนำมาแช่ กับน้ำดื่มเป็นยาแก้อาการปวด ท้อง ท้องเสีย (เปลือกต้น) ช่วย	ร่างกายสตรีหลังคลอด ผล ช่วยย่อยอาหาร รักษาแผลมีพิษ และปิด หัวฝี เมล็ด เป็นพิษ

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							แก้โรคระเคาะอาหาร (เปลือก ต้น) เปลือกต้นใช้เป็นยาสมาน แผลภายใน (เปลือกต้น)	
66	PT066	หญ้าร้องไห้	หญ้า ร้องไห้	<i>Selaginella helferi</i> Warb. วงศ์ SELAGINELLACEAE	TerF	เป็นพืชในกลุ่มที่ใกล้เคียงกับเฟิน ลักษณะใบคล้ายกับพ่อดำแต่มี ลำต้นเดี่ยว ๆ เลื้อยแผ่ไปตามผิวดิน มีความยาวได้หลายเมตร ในแฉก บนมีขนาดเล็ก มีรูปร่างเหมือน เคียวประกบกัน ๒ อัน รากค้ำจุน ออกตามต้นปลายแตกออกเป็น ๒ ส่วน กลุ่มอับสปอร์ อยู่บริเวณตอน ปลายกิ่ง มีใบเล็ก ๆ ติดอยู่ ๔ อัน	ทั้งต้นแก้ร้อนใน กระจายน้ำ ขับปัสสาวะ แก้ชาปลายมือ ปลายเท้า ลดน้ำตาล, ความดัน, ละลายไขมัน และรักษา โรคเบาหวาน	ทั้งต้นแก้ร้อนใน กระจายน้ำ ลดความ ดัน
67	PT067	มะเกลือ	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff. วงศ์ EBENACEAE	T	ไม้ต้น เปลือกสีดำ ใบเดี่ยว เรียง สลับ ผลกลม เมื่อสุกมีสีดำ	ตำรายาไทย ใช้ ผลสดสีเขียวย รสขื่นฝื่อนเบื่อผาด ขับ พยาธิ ในไส้เดือน พยาธิปากขอ พยาธิ เส้นด้าย ถ่ายตานซาง ถ่าย กระษัย ให้น้ำ ผลดิบ สด ไม้ช้า ไม่ดำ กรณีใช้ถ่ายพยาธิ ใช้เท่า	ราก แก้อาเจียน เป็นลม หน้ามืด แก้กระษัย รักษาริดสีดวงทวาร ยา ระบาย เปลือก ใช้ผสม เครื่องดื่มกันบูด แก้ กระษัย ขับพยาธิ แก้

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							จำนวนอายุแต่ไม่เกิน 25 ผล โดยนำผลมะเกลือมะขอลูกพอ แหลก คั้นเอาน้ำมาผสมกับหัว กะทิสด ดื่มห่อนอาหารเช้าทันที เตรียมใหม่ๆดื่ม ห้ามเก็บไว้จะ เกิดพิษ หาก 3 ชั่วโมง ยังไม่ ถ่าย ให้ใช้ยาถ่ายตาม (แต่ห้าม ใช้ในเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี, สตรี ตั้งครรภ์,	พิษตานซาง ผล ขับ พยาธิ แก้กตานซาง แก่ กระษัย เมล็ด ขับพยาธิ
68	PT068	พลับพลา	พลับพลา	<i>Microcos tomentosa</i> Sm. วงศ์ MALVACEAE	T	ไม้ต้นขนาดเล็ก ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อแยกแขนง ออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีเหลือง ผลสด รูปกลม แกมไข่กลับ เมื่อสุกสีดำ	เปลือก ผสมปรุงเป็นยาบำรุง เลือดสตรี เปลือกให้เส้นใย ใช้ ทำเชือก น้ำมัน งามจาก เปลือก ใช้เป็นเชื้อเพลิง ผล แก่ มีรสเปรี้ยว รับประทานเป็น ยาระบาย กระจายเลือด	เปลือก ทำลายพิษของ ต้นยางน่อง แก่น ผสม กับสมุนไพร ต้มน้ำดื่ม แก้หืด
69	PT069	อีหนู	ผักสาบ	<i>Adenia viridiflora</i> Craib	C	เถาเลื้อย ที่ให้ยอดใบที่อ่อนนุ่มเป็น อาหาร เถาใหญ่ให้ดอกผลเป็น อาหารเช่นกัน เถาเล็กสีเขียว ส่วน	ยอดอ่อน ผลอ่อนดองกินเป็น ผัก	เป็นยาแก้โรคประดง ปวดขา ใบอ่อน ยอด อ่อน ผลอ่อนกินเป็น

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
				วงศ์ PASSIFLORACEAE		ปลายยอดสีม่วงแดง เมื่อแก่จะเป็น สีน้ำตาล ผิวขรุขระเล็กน้อย เห็น เนื้อไม้ชัดเจน เถาใหญ่ส่วนโคนต้น บางเถาโตมากกว่า ๓ เซนติเมตร มี มือเกาะที่แตกแขนงได้ ใบเป็นใบ เดี่ยวออกเรียงสลับ ก้านใบสั้น แผ่น ใบรูปหัวใจ ปลายใบแหลม ขอบใบ เรียบ ใบสีเขียว เนื้อใบหนา เห็น เส้นใบชัดเจน โคนใบมีต่อมกลมติด อยู่ทั้ง ๒ ข้าง ดอกออกเป็นช่อตาม ซอกใบ มีสีเขียวแกมเหลือง ช่อละ ๒-๓ ดอก		ผัก บำรุงตับ รากบำรุง เลือด
70	PT070	โสมไทย	โสมไทย	<i>Talinum fruticosum</i> (L.) Juss. วงศ์ PORTULACACEAE	H	ไม้ล้มลุก ลำต้นอวบน้ำ ใบเดี่ยว เรียงเวียน ดอกช่อ กลีบดอกสีม่วง แดง ออกที่ปลายกิ่ง ผลสด รูปกลม รี	1. รากโสมไทยมีรสชุ่ม ขม เล็กน้อย เป็นยาสุขุม ไม่มีพิษ ใช้เป็นยาบำรุงธาตุ บำรุง ร่างกาย (ราก) ส่วนเหง้าโสม ไทยมีรสหวานร้อน ใช้เป็นยา บำรุงร่างกาย บำรุงธาตุ บำรุง กำลัง แก้อาการอ่อนเพลีย โดย	ราก บำรุงปอด บำรุง กำลัง แก้อ่อนเพลีย ปัสสาวะขัด เหงื่อออก มาก แก่ปวดศีรษะ ไอ เป็นเลือด แก่ไอ ประจำเดือนมาผิดปกติ แก่ท้องเสีย แก่บวม

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							ใช้เห้านำมาดองกับเหล้ากิน (เหง้า) 2. หากร่างกายมีอาการอ่อนเพลีย อันเนื่องมาจากการตรากตรำ ทำงานหนัก ให้ใช้รากสดหรือรากแห้ง นำมาผสมกับรากทงฮวย และน้ำตาลกรวด แล้วนำมาตุ๋นกินกับไก่ (ราก) ส่วนอีกตำรับยาแก้อาการอ่อนเพลียไม่มีเรี่ยวแรง ให้ใช้รากแห้ง 35 กรัม นำมาตุ๋นกินกับปลาหมึกแห้ง 1 ตัว (ราก) 3. หากมีเหงื่อออกมากผิดปกติ เหงื่อออกไม่รู้ตัว ให้ใช้รากแห้งประมาณ 60 กรัม นำมาตุ๋นกับกระเพาะหมูหนึ่งใบแล้วนำมากิน (ราก)	อีกเสบมีหนอง และขับ น้ำนม

พืชสมุนไพรในวนอุทยานพระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	รหัส พรรณไม้	ชื่อท้องถิ่น	ชื่อ ทางการ	ชื่อพฤกษศาสตร์/วงศ์	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์โดยย่อ	สรรพคุณที่ใช้ในท้องถิ่น	สรรพคุณทั่วไป
							4.ช่วยแก้อาการวิงเวียนศีรษะ (ราก) 5.ใช้เป็นยาบำรุงร่างกายหลังการฟื้นไข้ใหม่ ๆ ด้วยการใช้รากแห้ง 30 กรัม รากโขยงกิ่งปืวก 30 กรัม และโหวงจี้ม่อท้อ 15 กรัม นำมาผสมกันต้มกับน้ำกิน (ราก)	